

Roll No.

Total No. of Pages : 4

M 5 2014-15

Total No. of Questions : 7

पूर्वमध्यमा द्वितीयखण्ड

विषय कोड : 603

भारतीय संस्कृति विज्ञानञ्च

तृतीय प्रश्नपत्र

समय : 3 घण्टे

पूर्णांक : 100

सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः।

1. वस्तुनिष्ठः प्रश्नाः -

5×2=10

(1) वर्णव्यवस्थायां कति वर्णाः सन्ति ?

(अ) चत्वारि

(ब) अष्ट

(स) षष्ठ

(द) षोडश

(2) भवभयहारिणी गंगा निःसरति :

(अ) विन्ध्यात्

(ब) हिमाचलात्

(स) हिमालयात्

(द) अमरकंटकात्

(3) मानवीय आनन्दस्य कति क्षेत्राणि वर्तन्ते ?

(अ) षष्ठ

(ब) चत्वारि

(स) अष्ट

(द) दश

- (4) भारते विवाहस्य कति प्रकाराः आसन् ?
- (अ) 16 (ब) 10
- (स) 8 (द) 12
- (5) कति वेदाः सन्ति ?
- (अ) अष्ट (ब) दश
- (स) चत्वारः (द) द्वादश

2. रिक्तस्थानानि पूरयतु :-

5×2=10

- (i) महर्षि वेदव्यासस्य नाम आसीत्।
(रामनारायणः/श्रीकृष्ण द्वैपायनः)
- (ii) अष्टादश पुराणेषु वचनद्वयम्।
(आचार्यस्य/व्यासस्य)
- (iii) महाकुम्भ पर्वः अन्तराले भवति।
(षोडश/द्वादश)
- (iv) आचार्यचरकः आसीत्।
(शल्यज्ञः/तत्त्वज्ञः)
- (v) उज्जयिन्यां ज्योतिर्लिङ्गमस्ति।
(महाकालस्य/केदारस्य)

3. मेलनं करोतु :

5×2=10

(1) उद्योगिनं पुरुषसिंहमुपैति	(i) अर्जुनः
(2) विश्वनाथज्योतिर्लिङ्ग	(ii) ज्ञानम्
(3) द्रोणाचार्यस्य शिष्यः	(iii) दानम्
(4) श्रद्धावान् लभते	(iv) लक्ष्मीः
(5) येषां न विद्या न तपो न	(v) वाराणस्याम्

4. सत्यं चेत् (✓) असत्यं चेत् (x) अंकी करोतु :

5×2=10

- (क) राघवस्य युद्धं कसेन सह अभवत्।
(ख) पण्डितः समदर्शिनः।
(ग) धृतराष्ट्रस्य पुत्रः अर्जुनः।
(घ) गंगा पुण्य सलिला अस्ति।
(ङ) भोपालः मध्यप्रदेशे अस्ति।

5. एकेन वाक्येन उत्तरं लिखत :

5×2=10

- (i) धर्मस्य मूलं कुत्र भवितुमर्हति ?
(ii) गान्धर्वः विवाहः कीदृशः ?
(iii) पुरुषस्य परं निधानं किमस्ति ?
(iv) विद्या ददाति कां ?
(v) ब्राह्मणस्य उपनयन संस्कारः कदा भवति ?

6. कमपि द्वौ विवेचनीयौ :

2×10=20

(क) षोडश संस्कार विवेचनम्।

(ख) चरकः।

(ग) नागार्जुनः।

(घ) आर्यभट्टः।

7. कमप्येकमवलम्ब निबन्धो लेख्य :

30

स्त्रीणां विद्याधिकारः।

अथवा

शिक्षण विधिः।